

Verwachtingen van de WMO

Rick Kwekkeboom

Avans Hogeschool

Feiten rond de WMO

- Contourennota in voorjaar 2004
- Wetsvoorstel + MvT voorjaar 2006
- Ingevoerd per 01-01-07
- Opvolger van:
 - Welzijnswet
 - WVG
- Bevat ook
 - Deel van WCPV
 - Deel van AWBZ
 - Tijdelijke financierings- en subsidiemaatregelen (w.o. Zorgvernieuwing en Mantelzorg)

Kenmerken van WMO

- Decentralisatie van beleid: lokale autonomie
- Marktwerving: aanbesteding
- Algemene (participatie)wet
- Beleidsterrein afgebakend adhv 9 prestatievelden, waarvan 6 (5½) op terreinen zorg

Doelen van de WMO

- Maatschappelijke doelen en *beleidsdoelen*:
- Bevordering zelfredzaamheid
- Vergroten participatie
- Verbeteren sociale samenhang
- *Samenhang*
- *Doelmatigheid*
- *Doeltreffendheid*

Veronderstellingen en *verwachtingen*

- Individualisering heeft geleid tot anomalie
- Beroep op professionele hulp gevolg van afname onderlinge betrokkenheid
- (Hoge kosten zorgsector gevolg individualisering)

- *Meer sociale samenhang leidt tot minder uitval en meer onderlinge steun*
- *Sociale samenhang ontstaat door grotere participatie: deelname leidt tot inzet*
- *Participatie afhankelijk van redzaamheid*

Redeneerketen WMO t.a.v. maatschappelijke doelen

- Grotere redzaamheid leidt tot meer participatie
- Meer participatie leidt tot meer inzet voor samenleving, i.c. meer sociale samenhang
- Meer sociale samenhang leidt tot meer bereidheid onderling hulpbetoon i.c. behoud of herstel redzaamheid
- (Door meer sociale samenhang lagere kosten zorgsector)

Redeneerketen WMO t.a.v. maatschappelijke doelen

Grotere redzaamheid leidt tot meer participatie

Meer participatie leidt tot meer inzet voor samenleving, i.c.
meer sociale samenhang

Meer sociale samenhang leidt tot meer bereidheid onderling
hulpbetoon i.c. behoud of herstel redzaamheid

(Door meer sociale samenhang lagere kosten zorgsector)

Samenhang en doelmatigheid

- Samenhang op drie niveau's:
 - **beleidsvorming**: alles in hand één actor (lokale overheid)
 - **beleidsuitvoering**: in of tussen instrumenten, bijv. indicatiestelling
 - **burger**: arrangementen worden elkaar afgestemd
- Doelmatigheid, ook op drie niveau's
 - **beleidsvorming**: door bundeling regels minder inspanning nodig
 - **beleidsuitvoering**: zo weinig mogelijk romsplomp en dus eenvoudige toegang (NB: risico oneigenlijk gebruik)
 - **burger**: meer bereik met dezelfde middelen

Doeltreffendheid

- Twee niveau's
- **De wet zelf:** heeft de WMO bijgedragen aan het bereiken van de maatschappelijke doelen (1) en aan het realiseren van samenhang en doelmatigheid (2)?
- **De sturingsinstrumenten:** heeft de uitvoerder (i.c. de gemeente) het juiste gereedschap gekregen?

Sturingsinstrumenten in WMO

Ter bevordering van samenhang en doelmatigheid:

- samenhangend beleidsplan (art 3)
- verordening individuele voorzieningen (art 5)
- 1 – loket voor informatie, advies en ondersteuning (= prestatieveld 2)
- uitbesteding en aanbesteding (art 10)
- mogelijkheid tot vragen eigen bijdrage voor maatschappelijke ondersteuning (art. 15 en 16)
- de WMO zelf

Sturingsinstrumenten in WMO

Ter bevordering van doeltreffendheid

- maatregelen ter borging kwaliteit voorzieningen, opgenomen in beleidsplan (art. 3, lid 4d)
- keuzevrijheid aan afnemers van maatschappelijke ondersteuning op de prestatievelden 2, 5 en 6, opgenomen in beleidsplan (art 3, lid 4 e)
- aandacht voor behoeften kleine doelgroepen, opgenomen in beleidsplan (art 3, lid 4 f)
- keuze tussen voorziening in natura of PGB (art 6)
- horizontale verantwoording (art. 9)
- inspraak aan burgers en vertegenwoordigers van gebruikers maatschappelijke ondersteuning (art. 11 en 12)

Prestatievelden WMO

- Bevorderen sociale samenhang
- Preventieve ondersteuning jongeren
- Informatie, advies, clientondersteuning
- Ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers
- Bevorderen deelname maatschappelijk verkeer mensen met beperkingen
- Verlenen voorzieningen mensen beperkingen
- Bieden maatschappelijke opvang
- Openbare geestelijke gezondheidszorg
- Verslavingszorg

Drie clusters

- Ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers + bevorderen deelname maatschappelijk verkeer mensen met beperkingen + verlenen voorzieningen mensen beperkingen = *Mensen met Beperkingen*
- Bieden maatschappelijke opvang + Openbare geestelijke gezondheidszorg + Verslavingszorg = *Kwetsbare Burgers*
- Bevorderen sociale samenhang + ondersteunen vrijwilligers = *Bevorderen Sociale Samenhang*

Match tussen clusters en instrumenten:

- WMO : Algemene (participatie)wet, maar wel 6 (5½) van 9 prestatievelden op terreinen zorg
- Meerderheid sturingsinstrumenten alleen toepasbaar op cluster MB, deel ook op cluster KW
- Alleen 'Samenhangend beleidsplan' en WMO zelf bruikbaar voor sturing op Sociale Samenhang

Een jaar WMO

- Veel onrust en deining rond aankondiging en invoering
- Meeste aandacht naar effecten marktwerking en overdracht huishoudelijke zorg
- Weinig belangstelling voor gevolgen voor KB – ook bij instellingen op deze terreinen
- Oog voor gevolgen Welzijnswet/welzijnswerk beperkt

Doelen Welzijnswet/welzijnssector

- Bevorderen redzaamheid (1)
- Bevorderen deelname maatschappelijk verkeer (2)
- Bevorderen maatschappelijke inzet (3)
- Versterken/onderhouden sociale samenhang (4)

doelen welzijnsbeleid/welzijnswerk	prestatievelden WMO
Bevorderen redzaamheid (1)	Informatie, advies, clientondersteuning; Verlenen voorzieningen mensen beperkingen
Bevorderen deelname maatschappelijk verkeer (2)	Bevorderen deelname maatschappelijk verkeer mensen met beperkingen; Preventieve ondersteuning jongeren; Bieden maatschappelijke opvang Openbare geestelijke gezondheidszorg Verslavingszorg
Bevorderen maatschappelijke inzet (3)	Ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers
Versterken/onderhouden sociale samenhang (4)	Bevorderen sociale samenhang; Preventieve ondersteuning jongeren; Bieden maatschappelijke opvang; Openbare geestelijke gezondheidszorg Verslavingszorg

Essentieel verschil:

- **Welzijnswet:** overheid verantwoordelijk voor bevordering ontplooiing en participatie burgers, zeker bij beperkte redzaamheid
- **WMO:** burger (+ diens omgeving) zelf verantwoordelijk voor participatie, ook bij beperkte redzaamheid
- *De Paradigmawisseling van de WMO*

Consequenties voor agogisch werk

- Zwakke sturing opdrachtgever
- Inhoudelijk:
 - Van (hulp)vraag individuele burger naar (ondersteunings)vraag netwerk
 - Stimuleren sociale samenhang niet ter wille van emancipatorische maar uit redzaamheidsoverwegingen
- Instrumenteel:
 - Vervaging disciplines CMV, SPH en MD
 - Ondernemer ipv subsidient